

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Plenárisülés-dokumentum

14.5.2008

B6-0233/2008

ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Tanács és a Bizottság nyilatkozatait követően

az eljárási szabályzat 103. cikkének (2) bekezdése alapján

előterjesztette: Gérard Deprez

az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság nevében

az Európai Parlament állásfoglalása az Európai Unió és az Egyesült Államok közötti, a vízumkötelezettségek alóli mentességről (vízummentességről) folytatott tárgyalásokról

az Európai Parlament állásfoglalása az Európai Unió és az Egyesült Államok közötti, a vízumkötelezettségek alóli mentességről (vízummentességről) folytatott tárgyalásokról

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló Szerződés 2., 6., 24. és 29. cikkére, valamint az EK-Szerződés 62., 63., 286. és 300. cikkére, amelyek egy szabadságon, biztonságon és jogi érvényesülésen alapuló európai térség, valamint a harmadik országokkal és szervezetekkel folytatott nemzetközi tárgyalások jogi alapját képezik,
- tekintettel a Tanácsnak és a Bizottságnak a 2008. március 6-án és április 21-én az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottsághoz intézett nyilatkozataira,
- tekintettel eljárási szabályzata 83. cikkére és 103. cikkének (2) bekezdésére,

mivel az Amszterdami Szerződés 1999-es hatálybalépése óta a vízumokra vonatkozó szabályok megalkotása – beleértve azon harmadik országok listáját, amelyek állampolgárainak a külső határok átlépésekor vízummal kell rendelkezniük, és azon országokét, amelyek állampolgárai mentesek e követelmény alól – a Tanács hatáskörébe tartozik (EK Szerződés 62. cikk (2) bekezdés b) pontjának i. alpontja),

mivel a Közösség hatásköre a vízumkérdéseket illetően magában foglalja azon feltételeket, amelyek alapján a vízummentes státusz harmadik országok számára megadható, és mivel e feltételeknek egyenlő bánásmódot kell biztosítaniuk az összes uniós polgár számára, nemcsak magának a vízummentes státusz megadásának vagy elutasításának tekintetében, hanem azokat a feltételeket és szabályokat illetően is, amelyek értelmében a harmadik országok megadták e státuszt a különböző EU tagállamoknak vagy megtagadták azt tőlük;

C. mivel 2001 óta a Tanács az Egyesült Államok állampolgárait mentesíti ¹ a vízumkötelezettség alól; mivel sajnálatos módon hasonló mentesség nem alkalmazható valamennyi uniós polgár esetében, mert az Egyesült Államok a vízumkötelezettséget néhány tagállam (jelenleg Bulgária, Csehország, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Románia és Szlovákia) polgárai esetében fenntartja, és a vízumkérelmek nem egyértelmű kritériumokon alapuló elutasításának aránya magasabb mint 10%;

mivel 2005 óta közösségi szinten ² viszonyossági mechanizmus aktiválható a tagállamtól jövő tájékoztatást, a Bizottságnak az illető harmadik országgal való kapcsolatfelvételét,

¹ Lásd az 539/2001/EK tanácsi rendelet II. mellékletét.

² Lásd a 851/2005/EK tanácsi rendelettel egységes szerkezetbe foglalt 539/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikkének (4) bekezdését (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2001R0539:20070119:EN:PDF>)
„A jelentést a szóban forgó harmadik ország állampolgáiraival szembeni vízumkötelezettség ideiglenes visszaállítására irányuló javaslat kíséri. A Bizottság az ilyen javaslatot azt követően is előterjeszheti, hogy jelentését megtárgyalták a Tanácsban. A Tanács az ilyen javaslatról három hónapon belül minősített többséggel határoz.”

valamint a Tanácshoz benyújtott bizottsági jelentést követően, amikor a Tanács dönthet majd a „szóban forgó harmadik ország állampolgáraival szembeni vízumkötelezettség ideiglenes visszaállításáról.”;

- E. mivel annak ellenére, hogy már több harmadik országgal sikerült a viszonyosság elérése, az Egyesült Államokkal még mindig nem, ezért a Bizottság 2006-ban javaslatot tett¹ „vízumkötelezettség ideiglenes visszaállítása a diplomáciai útlevelel vagy hivatali/szolgálati útlevelel rendelkező amerikai állampolgárok számára a viszonyosság felé történő előrelépés meggyorsítása érdekében”; mivel azonban, a Tanács nem járt el e jelképes javaslatnak megfelelően;

mivel számos tagállam továbbra is közvetlen kétoldalú kapcsolatot folytatott az egyesült államokbeli hatóságokkal a Közösség ezen egyértelmű hatásköre ellenére;

- G. mivel a helyzet jogilag akkor vált bonyolulttá, amikor az Egyesült Államok 2007. augusztus 3-án az „Implementing Recommendations of the 9/11 Commission Act of 2007” 711. szakaszának, nevezetesen a „Secure Travel and Counterterrorism Partnership Act of 2007” (biztonságos utazás és terrorizmusellenes 2007-es partnerségi törvény)², hatálybaléptetése által megújította a vízummentességi rendszerét, hét biztonsági megerősítéssel³ bővítve ki azt azért, hogy valamennyi, a vízummentességi programban részt venni kívánó tagállam egyezzen bele egy kétoldalú szándéknyilatkozat és annak kötelező érvényű „végrehajtási szabályzata” aláírásába;

mivel ugyan az ún. „végrehajtási szabályzat” tartalma még ismeretlen az uniós intézmények számára, a szándéknyilatkozatból egyértelművé válik, hogy az új „biztonsági megerősítések” közül néhány (mint például a vízumkibocsátásra vagy az Európai Pénzszállítók Szövetségének jövőbeni újabb kötelezettségeire vonatkozó) a Bizottság hatáskörébe, néhány (mint például az ellopott útlevelekre⁴, PNR-adatokra vagy a bűnözéssel kapcsolatos schengeni adatokra vonatkozó) az EU hatáskörébe, és a többi megerősítés (mint például a saját állampolgárok bűnözési nyilvántartásaihoz kapcsolódóak vagy azok, amelyek gondoskodnak a biztonsági tiszteknek a transzatlanti járatokon való jelenlétéről) a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik majd;

¹ Második „viszonyossági” jelentés, COM(2006)568, 2006. október 3.

² Az „Implementing Recommendations of the 9/11 Commission Act of 2007” elérhető:

http://www.ise.gov/docs/nsis/Implementing911_Act.pdf (298 Pages) oldalon. A 711. szakaszra „Secure Travel and Counterterrorism Partnership Act of 2007”-ként (biztonságos utazás és terrorizmusellenes 2007-es partnerségi törvény) kell hivatkozni. Az Egyesült Államok elnöke ezt aláírásával augusztus 3-án léptette hatályba: <http://www.whitehouse.gov/news/releases/2007/08/20070803-1.html>. A vízummentességről lásd a DHS honlapját: http://www.travel.state.gov/visa/temp/without/without_1990.html

³ Ezek közül négy kötelező érvényű: (1) egy ESTA-rendszer (elektronikus utazásengedélyező rendszer); (2) a biztonsági adatok megosztására vonatkozó erőteljesebb törekvések; (3) a kitöltetlen és kibocsátott elveszített, valamint ellopott útlevelek időben történő bejelentésére vonatkozó követelmények; és (4) annak biztosítása, hogy a vízummentességgel rendelkező országok beleegyeznek az Egyesült Államokból kiutasított polgárait visszahonosításába. Annak meghatározása során, hogy a 3%-os vízummegtagadási arányra vonatkozó követelmény eltörölhető-e, tekintetbe kell venni még a következő három szabad megítélés szerinti megerősített biztonsági faktort: (1) repülőtéri biztonsági normák; (2) biztonsági tisztekre vonatkozó programok; és (3) az úti okmányokra vonatkozó nemzeti normák.

⁴ Lásd az egyes adatoknak a Nemzeti Bűnügyi Rendőrség Szervezetével (Interpol) történő cseréjéről szóló 2005/69/IB közös álláspont, HL L 27., 2005.1.29., 61.o.

mivel a Tanács annak érdekében, hogy e kérdésre megoldást találjon, és hogy 2009-ben valamennyi tagállam részt vehessen az Egyesült Államok megújított vízummentességi rendszerében, 2008. április 18-án kétszintű megközelítés mellett döntött a következők által:

- a) hivatalos felhatalmazást ad a Bizottságnak, hogy tárgyalásokat folytathasson az Egyesült Államokkal a Közösséggel kapcsolatos valamennyi kérdésben, és
- b) elfogadja a „határvonalakat”, amelyeket a tagállamok az Egyesült Államokkal folytatott párbeszéd során a EK/USA tárgyalások lezárásáig kötelesek tiszteletben tartani; ezen „határvonalak” körvonalazzák, hogy mi tartozik az EK/USA hatáskörébe, és mivel kapcsolatban folytathatnak – nemzeti hatáskörbe tartozásuk miatt – kétoldalú tárgyalásokat, valamint rögzítik, hogy az EK-Szerződés 10. cikkében, valamint a C-105/03 bírósági ítéletben (az EU-Szerződésben megállapított kötelezettségek teljesítésére vonatkozó ítélet) rögzítettek szerint a kétoldalú tárgyalásokat illetően a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a lojális együttműködés elvét a többi tagállammal, valamint az uniós intézményekkel folytatott együttműködésük során;

mivel a lojális együttműködés elvét a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozó kérdések esetén is fenyegethetik azon kétoldalú megállapodások, amelyek különböző feltételeket szabnak a vízummentes státusz néhány tagállam számára történő megadásához, ami a tagállamok polgárainak különböző bánásmódban való részesítését eredményezné a vízumkibocsátás területén;

mivel annak érdekében, hogy jobb védelmet biztosítsanak az Egyesült Államok, valamint az EU polgárainak a terroristafenyegetéssel szemben, a transzatlanti együttműködésnek javítania kell: a) a fenyegetés azonosítását közös elemzés és széles körű információcseré által, beleértve a legjobb gyakorlatok cseréjét, szigorú adatvédelmi intézkedések keretében, b) az uniós és transzatlanti szinten, a bűnüldöző és hírszerző ügynökségek között folyó együttműködést, mindig tiszteletben tartva a jogállamiságot, az alapvető jogokat és a magánélet védelmének jogát, és c) operatív kapacitást az EU és az Egyesült Államok bűnüldöző és hírszerző ügynökségeinek szorosabb, az érintett ügynökségek és szervek közötti mélyebb szintű, kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés által;

1. úgy véli, hogy az európai polgárok között nemzetiségi alapon történő közvetett vagy közvetlen megkülönböztetés bármely formáját az EK Szerződés 12. cikkében megfogalmazottak szerint nem csak Európában kell tiltani, hanem az Unión kívül is, különösen, ha a hátrányos megkülönböztetés az uniós intézmények és a tagállamok közötti, nemzetközi tárgyalásokkal kapcsolatos koordináció hiányának következménye;
2. üdvözli, hogy a bel- és igazságügyi miniszteri trojka 2008. március 13-i ülésén az USA első alkalommal ismerte el a Közösség hatáskörét nemzetközi vízummegállapodások tárgyalására azáltal, hogy közös állásfoglalásban a támogatta az „ikerutas” megközelítést; megjegyzi, hogy a nyilatkozat az alábbiakat tartalmazza: az állásfoglalás értelmében „azon ügyekben, melyek nemzeti hatáskörbe tartoznak, a tárgyalások a nemzeti hatóságokkal történnek, míg azon ügyekben, melyek az EU hatáskörébe tartoznak, a tárgyalások az EU hatóságokkal történnek”. úgy véli, hogy e nyilatkozat értelmében az Egyesült Államoknak mostantól a következőkkel kell tárgyalnia az alábbiakról:

- - vízumkérdésekben a Bizottsággal, ahogy az a légi közlekedés esetében történt¹,
 - biztonsági kérdéseket érintő uniós politikákról a Tanáccsal (PNR megállapodás, vagy az EU–USA megállapodás a kiadatásról és a kölcsönös jogi segítségnyújtásról)
 - a transzatlanti járatokon a biztonsági tisztek jelenlétéről és a saját állampolgáraikkal kapcsolatban a biztonsági kérdésekről a tagállamokkal;
3. megismétli hogy az EK/EU részéről bármilyen megállapodásnak összhangban kell állnia az alapvető jogokkal és egyéni szabadságjogokkal az EU Szerződés 6. cikk (2) bekezdésében megfogalmazottak szerint, ideértve az alábbi helyeken rögzített, a magánélet védelméhez és az adatvédelemhez fűződő jogokat:
 - az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikkében
 - a 96/46/EK irányelvben és a közösségi jognak a harmadik országok részére történő átadásra vonatkozó speciális szabályaiban (valamint a schengeni intézkedésekben);
 - a felügyelő hatóságok és az adatok határon átnyúló áramlása tekintetében az Európa Tanács 108. számú, az egyének személyes adataik gépi feldolgozása során való védelméről szóló egyezményében és annak 181. kiegészítő jegyzőkönyvében foglaltak szerint;
 4. támogatja, hogy a Bizottság kapjon felhatalmazást a Tanácstól egy, az USA területére belépő valamennyi uniós állampolgár számára vízummentességet biztosító megállapodás tárgyalására, mint amilyen az EU területére belépő USA-állampolgárokra vonatkozó; felhívja a Bizottságot, hogy tájékoztassa az illetékes parlamenti bizottságot minden tárgyalási fordulót követően (szükség szerint bizalmas alapon);
 5. úgy véli, hogy a tárgyalásokat 2009 júniusa előtt le kell zárni, és ekkorra nem engedhető meg megkülönböztetés az uniós állampolgárok között;
 6. osztja azon nézetet, hogy a Tanács „határvonalait” a tagállamoknak is tiszteletben kell tartaniuk² az EK Szerződés 10. cikkében kifejtett és alkalmazható lojális együttműködés elvének, illetve az EK Szerződésben foglalt kötelezettségekre tekintettel az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatának (C-105/03) vagy az AETR-ügynek (22/70) megfelelően; különösen hangsúlyozza azon tényt, miszerint:
 - a vízummentességi programban való részvételnek azonos feltételekkel a lehető leghamarabb meg kell teremtenie az összes tagállam állampolgárainak egyenjogúságát útleveleik státusza tekintetében;
 - meg kell tiltani az USA hatóságai számára az EU/EK-adatbázisokhoz vagy információs rendszerekhez való bármilyen hozzáférést, kivéve, ha azt kifejezetten az EK joga lehetővé teszi; ilyen esetben az EU-n belül közös egyetértésre van szükség, és teljes mértékben tiszteletben kell tartani a viszonyosság elvét;

¹ A "Nytott Égbolt" megállapodás hozzáférhető: http://europa.eu.int/lex/lex/JOhtml.do?uri=OJ:L:2007:134:SOM:en:HTML_SOM:en:HTML

² A tanácsi nyilvántartásról: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st07/st07337.en08.pdf>

- az Interpol számára az ellopott vagy elveszett útlevelekkel kapcsolatban nyújtott tájékoztatás bármely kiterjesztéséhez az Európai Unión belüli közös egyetértés szükséges;
 - a Nemzetközi Polgári Légi közlekedési Szervezet (ICAO) előírásaival összhangban a jelenlegi EK-szabályok megfelelő garanciát jelentenek a repülőterek biztonságára (az USA általi vizsgálatok elvégzéséhez abban az esetben lehet hozzájárulni, ha az EU és az USA területén lévő repülőterek közötti közvetlen járatokról van szó);
 - az uniós állampolgárok hazatoloncolásra vonatkozó, az EK és az USA közötti bármely megállapodás tárgyalása és megkötése kizárólag a viszonyosság elve alapján elfogadható;
 - az EU-ba utazó USA állampolgárok elektronikus utazásengedélyezési rendszerének lehetséges bevezetésével kapcsolatos kötelezettségekről az EK-nak kell tárgyalnia.
7. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Egyesült Államok Kongresszusának, valamint az Egyesült Államok Belbiztonsági Minisztériumának.